

9.67x5.44	1	עמוד 1	הארץ - כותרת	09/05/2013	36904331-9
הביאנלה הים תיכונית בסכני - 200710					

היום בגלריה

ראיון עם הזמרת והתקליטנית
אליוט עם צאת אלבום סולו
ראשון שלה, "5772"

סביבה: האם החששות
משיפוץ היכל התרבות
בתל אביב היו מוצדקים?

הביאנלה הים תיכונית בסכנין
עוסקת גם הפעם בסוגיות
הבוערות של האזור

26.49x20.57	2	10	עמוד	הארץ - גלריה	09/05/2013	36901602-7
הביאנלה הים תיכונית בסניף - 200710						

סניף טקין, מתוך סדרת תצלומים, 2009-2013 צילום: סניף טקין

איפה אתה חי?

הביאנלה הים תיכונית השנייה בסניף תנסה להסיט את המבט מן המערב אל האזור ולבזר את המרכזיות התלאביבית. יוצגו אמנים מאפגניסטן, איראן, אלג'יריה ויוון, לצד מיכה אולמן ומרינה אברמוביץ'

אלי ערמון אזולאי

המגשרת בין תרבויות יוצאת מכותלי המוזיאון והופכת את העיר למוזיאון.

זוג האמנים פיינרו ובר שי, העוסק קים זה שנים באמנות בהקשר החברתי, הקהילתי והחינוכי, הבינו שלא שיתוף פעולה גורף מצד העיר ותושביה לא ניתן יהיה לעשות דבר. גם מפעל הפיס ומועצת התרבות של מפעל הפיס היו שותפים מדרגה הראשון וראו פוטנציאל רב בפיינרו ובר שי, ועוסקת גם הפעם בסוגיות הברורות של האזור. אמנם לפי הגדרתה אמורה ביאנלה להתקיים אחת לשנתיים, אבל בינתיים זה קורה אחת לשלוש שנים. כותרת התערוכה בסניף היא "דה-אורינטינטי", ובה מבקשים האוצרים, פיינרו ובר שי, לחבר ולבחון את המושג "אורינטי" ו"כיוון מחדש", במטרה לרונן במושג "המזרח" וניגודו התרבותי עם "המערב".

אם המרחק של חיפה ממרכז העצבים של העשייה האמנותית בישראל נתפש כמאתגר, הרי סניף רחוקה הרבה יותר, והבחירה בה מעלה לפני השטח את המציאות הרוויה בדעות קדומות, גזענות, הזנחה, קיפוח והפרדה. "הביאנלה הים תיכונית השנייה", כותבים האוצרים, "מציגה פלטפורמה אלטרנטיבית המדרגישת את התהליכים המקומיים הנוצרים באזור והשפעותיהם התרבותיות באמצעות האמנות הפונה לקהילה, האמנות

הדרך לכך כנראה אינה קלה. פיינרו, שעבר על הביאנלה למעלה משנתיים, מספר כי רק מעט מהאמנים שפנה

פיסות של מרכזי האמנות החזקים במערב מנעו את היכולת להבחין בעשייה אמנותית באזורנו, במדינות השכנות החיות באקלים דומה ועם מאפיינים תרבותיים קרובים.

בביאנלה הנוכחית, כמו בקודמת, יש רשימה עשירה של אמנים מערביים וים-תיכוניים גם יחד, חלקם ממדינות שאינן בקשרים טובים עם ישראל - וגם זו הצלחה מרשימה של האירוע - למשל מאפגניסטן, איראן, טורקיה, מרוקו ואלג'יריה, וגם מיוון, איטליה וקפריסין. בין המשתתפים: אדל אברסמה, מרינה אברמוביץ', מיכה אולמן, נזאקט אקייץ', משה גרשוני, מירב היימן, מהדי ג'ורג' לאלו, עביר עטאללה, וזהדי קארדי ושריין נישאט.

ותפקיד האמן במאה ה-21, זה שמבודד בסטודיו שלו וחושף את יצירתו אך ורק בפני אנשי אמנות, מבקרים, אספנים, מנהלי מוזיאונים וגלריסטים" מסביר פיינרו. "אנחנו היינו רוצים לעודד אמנים להיות יזמי תרבות, לעבוד עם קבוצות של אנשים ולייצר שותפויות בין גופים שונים כאשר שדה הפעולה הוא במציאות היומיומית".

עוד בביאנלה הראשונה חתרו יוזמיה להסיט את המבט המופנה למערב ולהתמקד באזור. "ישראל חיה במציאות חברתית-פוליטית המנתקת אותה מהמדינות השכנות ומחברת אותה למרכזים החזקים יותר באירופה ובארצות הברית" כותבים האוצרים בטקסט התערוכה. "אימוץ הת"

אליהם והזמין אותם להשתתף בביאנלה ניצלו את ההצעה לשהות בסניף אצל משפחה מארחת, וליצור עבודה מיוחדת למקום ולאירוע. הבודדים שכן ניצלו זאת היו אמנים מחו"ל - אף לא אחד מהאמנים המקומיים המשתתפים בביאנלה.

מאלה שכן נענו להזמנה, ראוי לציין את שתי האמניות הגרמניות אנה אנדרס ומריה ווידה, שתיהן מרצות לווידיאו מאוני' ברלין. הן שהו בסניף כשבוע, עשו סרט ויריאו לנשים ביישוב ויצרו אתן סרט המוצג בביאנלה. אמן נוסף מרומניה העביר לסטודנטיות לאמנות במכללת סניף סדרת ציור, הכנת צבעים ופרסוקאות מסורתית. "אחת המטרות שראינו לפנינו היתה לשאוף לשינוי משמעות

4.57x26.51	3	עמוד 21	הארץ - גלריה	09/05/2013	36901504-8
הביאנלה הים תיכונית בסכני - 200710					

תערוכות

גלריות

חיפה והצפון

"טריאדה", ינאי סגל, שחר סיון, יחיאל שמי (פתיחה: 04.05)
 אטליה שמי, כבר, ג, ד, שבת 11.00-15.00, טל' 052-8840215, 04-9952709

"תחנה בזמן", תערוכה העוסקת בדימוי הרכבת ובחויית המסע, בהקשרים שונים של זמן ומקום, אמנים שונים (עד סוף יוני) אתר רכבת העמק בכפר יהושע, טל' 09.00-15.00, א-ה' 04-9534226

"זר פרחים", עבודות טלאים (עד 30.05) גלריה לטלאים "אשיהן", מושב בוסתן הגליל, משק נחמני, הגליל החערבי, טל' 4723176-054 (שבת 10.30-13.30)

נעה יקותיאל, "1952" (עד 18.05) גלריית קיבוץ גבעת חיים איחוד, 04-6369351, 12.30-10.30, 163698820 שבת 11.00-15.00 או בתיאום מראש

"השיפה", תערוכת צילום של 7 אמנים צעירים (עד 10.08) גרנד ART, גלריה לאמנות עכשווית, גרנד קניו, קומה 3, שמחה גולן 45, חיפה. טל' 04-8121111, א, ה' 10.00-22.00, ו' 09.30-15.30, מוצ"ש-עד 23.00

הבינאלה הים תיכונית בסכני 2013 (13.05-13.07)

סכנין, מקומות שונים, טל' 03-6041114, 054-5552244

"מרחב מתמשך", מורים ובוגרים מהמכון לאמנות אורנים, המכללה האקדמית לחינוך (עד 22.06) הגלריה בבית התרבות והאמנות נצרת, ליד המעיין. לתיאום ביקורים 04-6576322

קבוצת המסדרון, עבודות בשמן, זפת ואדמה על בד (עד 31.05) הגלריה החדשה, בית אבא חושי, אבא הלל סילבר 71, חיפה. 04-8229278. א-ה' 17.00-20.00

בוגרים, המח' לצילום ומדיה, מבחר ראשון 2013-1990 (עד סוף מאי) הגלריה במרכז האקדמי ויצ"ו חיפה, הגנים 21, המושבה הגרמנית, חיפה. 04-8562540. א-ה' 18.00-10.00

"בעקבות צלם 2013 - סבב א" (עד 19.05)

הגלריה ע"ש מורל דרפולר ויצ"ו חיפה, הגנים 21, המושבה הגרמנית, חיפה. 04-8562540. א-ה' 18.00-10.00

שחר מרקוס/ ארז ישראלי, "משחקי מלחמה" (עד 19.05) המכון לאמנות במכללה האקדמית אורנים, קריית טבעון, 04-9838751. א-ה' 14.00-8.00, שבת 11.00-15.00

"הדפס עכשיו", עבודות נבחרות של סטודנטים במדיומים שונים של הדפס (פתיחה: 02.05)

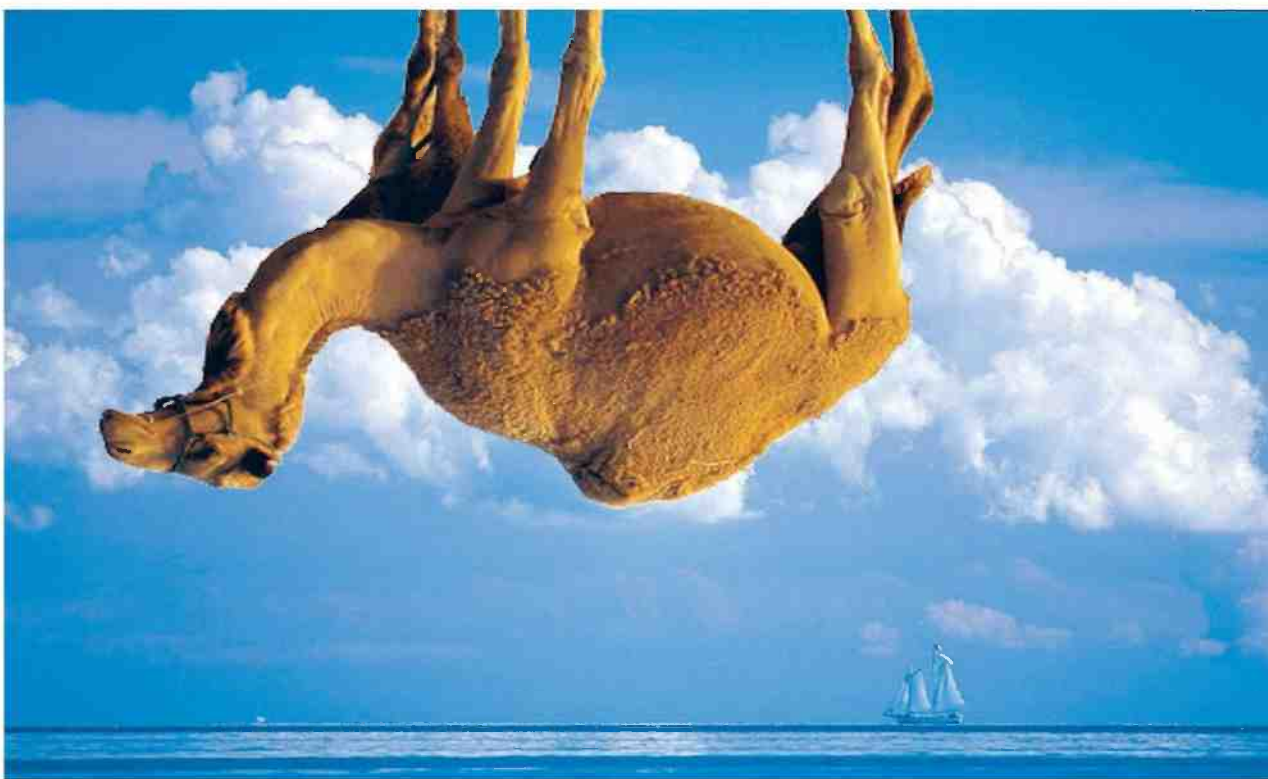
המשכן החדש לאמנות ע"ש הכט, אוניברסיטת חיפה. דרך אבא חושי. 04-8240715, 04-8249242. א-ה' 10.00-20.00, ו' 10.00-13.00, או בתיאום מראש

יאן ראוכוורבר, "הנשף של חיי", הדפסים ועוד (04.05 פתיחה) מרכז גוטסמן לתחריט, קיבוץ כבר, טל' 04-9952713, 054-9551180. א-ה' 07.30-16.00, שבת 10.30-15.00

רון ישועה, תחנות הראווה של הזמן, מיצב וידאו וטאונד; **איה ניצן**, "שקט", עבודות צילום (שתייהן עד 06.07) גלריית מרכז ההנצחה, קריית טבעון המגדל 2, קריית טבעון. 04-9835506, 04-9837432. א-ה' 19.00-13.00, ו' 08.00-16.00, שבת 11.00-13.00

חאדר ושאה, "מועלקאת" (עד 20.06) מרכז לאמנויות גבעת חביבה, 04-6309287. א-ה' 16.00-08.00, שבת בתיאום מראש

26.14x29.59	2	12	עמוד	הערב - גלובס	09/05/2013	36901366-4
הביאנלה הים תיכונית בסכנין - 200710						

ביאנלה

הפתעת העונה בסכנין

בסכנין אין מוזיאון לאמנות ואין שמות לרחובות. שני החסרים האלה הופכים אותה למייצגת נאמנה של מרבית היישובים הערביים בארץ, לצד עוד כמה עובדות כאובות. לעומת זאת, סכנין, עיר בת 36 אלף תושבים, היא העיר הערבית היחידה שיש בה אצטדיון כדורגל, על שם דוחא, בירת קטאר, שאמירה תרמו את החלק הארי של תקציב האצטדיון, בעקבות הצלחותיה של קבוצת הכדורגל המקומית. זו מספקת לעיר מקור גאווה נדיר ומשמשת אי של דו־קיום בלב המזרח התיכון הפצוע. ומה שהתחיל בכדורגל מבקשים היום כמה אנשי חוץ להמשיך עם אמנות. את הביאנלה הים-תיכונית שתיפתח בשבוע הבא בסכנין ותימשך חודשיים, עד אמצע יולי, הגה האמן והאוצר בלו סמיון פיינרו ועימו שותפתו לפרויקט השאפתני, אביטל ברישי. אחרי שייסדו את הביאנלה בתצוגה מוצלחת במיוחד של אמנות בתוך מכולות על סף נמל חיפה, בשנת 2010, עשו צעד נועז כשהעתיקו את תשומת הלב לסכנין.

מוזיאון חי ברחבי העיר

בהיעדר מוקד תרבות מרכזי בעיר, השניים כיתתו רגליים, התדפקו על דלתות והפכו את העיר כולה למוזיאון חי. עבודות האמנות בביאנלה, שמגיעות מאמנים בינלאומיים בולטים

וביניהם גם ישראלים, יהודים וערבים ופולסטינים, משולבות במסדרונות העירייה ובלשכת ראש העיר, בכנסיות ובמתנ"סים, באיטליו ובהנות הרגים, במוזיאון הפולקלור הקטן של העיר ובכנין האקולוגי המקסים של המכון לחקר הסביבה. בסך הכול נפרס הפרויקט על פני 18 אתרים ברחבי העיר. אלה מסומנים בשילוט צהוב בוחק ועל גבי מפה שתסייע להדריך את הבאים בין הרחובות, הכיכרות והסמטאות. המסע בסכנין אינו פשוט, אך יש בו טעם של גילוי מרגש והתודעות אל הנסתר.

תמיכה רחבה

המעבר של הביאנלה הים תיכונית ממקום היוולדה בחיפה לסכנין הוא לא רק עלייה מהנמל אל הרי הגליל, אלא גם הצהרת כוונות שבאה לומר: כאן יש מקום לתרבות ולאמנות, ואלה, בתורן, יכולות להוביל את השלב הבא בהתפתחות העיר. היוזמה, שנשמעת הזויה כשנתקלים בה לראשונה, הצליחה לסחוף את ארון העירייה – שבראשה עומד כיום מי שהיה יו"ר קבוצת הכדורגל בימי פריצתה, מאון גנאים, שנתן לביאנלה גב כלכלי ונתן את האות לפתיחת דלתות העיר בפני היוזמה.

גם המועצה לתרבות ואמנות של מפעל הפיס רואה בביאנלה אירוע מרכזי בחשיבותו והעניקה לה תמיכה בהיקף כ-400 אלף שקל. "זהו אירוע היסטורי", אומר פיינרו, "בפעם הראשונה תתקיים

ביאנלה לאמנות בינלאומית בעיר ערבית בישראל. היא נושאת מסר של שינוי חברתי ואפשרות למהפך בתפיסה ושינוי תודעתי". הכותרת של הביאנלה "רהאורינטציה" מחברת בין המושג "אורינט" ובין המושג "כיוון הרש" וקוראת לדיון בתפיסות הקיימות של תרבות מזרחית מול מערבית, נמוכה מול גבוהה, מקומית וגלובלית. המושג מסמל גם שאיפה לחיפוש אחר כיווני חשיבה חדשים ואופציות חדשות של ניסוח זהות. ●

סכנין, 13.5-13.7, הפתיחה יום ב' 13.5, 15:00, בניין עיריית סכנין. הביאנלה פתוחה בימים ב'ה ושבת 10:00-16:00. mediterraneanbiennale.com

למעלה (מימין): הגמל המעופף, בלו סמיון פיינרו; צילום של פסי גירש בתוך אטליז "טבעוני". כיוון חדש (צילומים: יח"צ)

אמנות

חגית פלג-רותם

hagitpr@globes.co.il

הביאנלה הים-תיכונית לאמנות עכשווית תיפתח בשבוע הבא בסכנין ותימשך חודשיים ● התקציב: 1.5 מיליון שקל בהשקעת מפעל הפיס, העירייה וגופים תורמים ● המטרה: להזרים לעיר תיירות-תרבות ולחולל שינוי כלפי פנים וחוץ

אמנות הקיום: הביאנלה הים-תיכונית שתיפתח בשבוע הבא בסכנין מיועדת להזרים לעיר תיירות-תרבות חדשה < חגית פלג-רותם

12